

UCHWAŁA NR 19/2026
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 12 stycznia 2026 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Suwerenna Polska
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Suwerenna Polska o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. **z powodu** finansowania Komitetu utworzonego przez tę Partię w celu jej udziału w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., z naruszeniem, o którym mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy.

Uzasadnienie

Partia polityczna Suwerenna Polska (EwP 456) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2024 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076), jednak niezgodnie ze stanem faktycznym. Partia w pozycjach 7-9 sprawozdania wykazała dane Pełnomocnika Finansowego, mimo że w badanym okresie sprawozdawczym nie posiadała Funduszu Wyborczego.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Wskazane wyżej uchybienie, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy o partiach politycznych, nie stanowi jednak przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie przedłożonych dokumentów stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym partia polityczna Suwerenna Polska wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała środki w łącznej wysokości 29 214,50 zł. Partia wykazała, że środki w tej kwocie pochodziły od osób fizycznych. Na środki te składały się:

- składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę: 2087,00 zł,
- darowizny (pieniężne): 27 127,50 zł.

Ponadto Partia wykazała, że w 2024 r. przyjęła wartości niepieniężne (usługi świadczone nieodpłatnie na rzecz Partii) o wartości 135,00 zł.

W sprawozdaniu Partia wykazała, że posiadała rachunek bankowy o numerze 45 2490 0005 0000 4530 0007 2604, prowadzony w Alior Bank Polski S.A., oraz rachunek bankowy o numerze 70 1240 2337 1111 0011 3610 0581, prowadzony w Banku Pekao S.A.

Analiza dokumentów złożonych przez Partię wskazała jednak, że Partia Suwerenna Polska w wykazanych w sprawozdaniu przychodach ujęła nie tylko przychody Partii, ale także przychody utworzonego przez nią Komitetu w celu jej udziału w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r. Jak wynika z dołączonych do sprawozdania Partii wyciągów bankowych, faktyczne przychody Partii w okresie sprawozdawczym wynosiły 28 187,00 zł i w takiej kwocie wykazane powinny zostać w pozycjach 13-15 sprawozdania. Środki w kwocie 2087,00 zł stanowiły składki członkowskie, a darowizny: 26 100,00 zł. W takich kwotach wykazane powinny zostać odpowiednio w pozycjach 17 i 18 sprawozdania. Natomiast w pozycjach 31 i 34 złożonego sprawozdania wpisane powinno zostać „0,00 zł”, albowiem wykazane w nich wartości niepieniężne (135,00 zł), faktycznie były przyjętymi przez Komitet dozwolonymi

korzyściami majątkowymi o charakterze niepieniężnym, o których jest mowa w art. 132 § 5 i w art. 133 § 1 Kodeksu wyborczego i które Komitet wykazał w pozycji 68 swojego sprawozdania.

Ponadto, w załączniku do pozycji 14 sprawozdania Partia, jako jeden z rachunków, wykazała rachunek założony przez jej Komitet Wyborczy uczestniczący w wyborach samorządowych w 2024 r., dołączając dodatkowo umowę otwarcia tego rachunku.

Powyższe oznacza, że Partia złożyła sprawozdanie sporządzone niezgodnie ze stanem faktycznym, a tym samym naruszyła ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Niewątpliwie jednak uchybiła także konstytucyjnej zasadzie jawności finansowania partii politycznych (art. 11 ust. 2), która znajduje swoje częściowe powtórzenie w art. 23a ustawy o partiach politycznych, z której to jawności wynika zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii [zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2020]. Jawność ta jest elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06). Stanowi element jawności życia publicznego, która przybrała w polskim systemie prawnym formę tzw. publicznego, konstytucyjnego prawa podmiotowego, prawa człowieka, mającego swe źródło w niezbywalnej godności ludzkiej. Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgowa, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wpłaty dokonane na rachunki bankowe Partii przez osoby fizyczne pochodziły, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych od obywateli polskich, mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,

mieściły się w dopuszczalnym limicie wpłat od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 tej ustawy, a ich forma była zgodna z określoną w jej art. 25 ust. 5.

Ze sprawozdania Partii wynika, że nie posiadała ona w 2024 r. Funduszu Wyborczego. Mimo to, brała udział w wyborach, zarówno organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., jak i w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazuje, że w uchwale Nr 212/2025 z dnia 4 sierpnia 2025 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Suwerenna Polska z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., w której, na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365) postanowiła odrzucić sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Suwerenna Polska o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., z powodu naruszenia art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, tj. pozyskania przez Komitet przychodów w całości pochodzących z wpłat od osób fizycznych. Zgodnie, ze wskazanym art. 132 § 1 tego Kodeksu, środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej (jakim był Komitet Wyborczy Suwerenna Polska) mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego partii tworzącej komitet, który to Fundusz tworzony jest na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych. Naruszenie tej regulacji prawnej, na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego, stanowi bezwzględną podstawę do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Jak jednoznacznie wynika z art. 38a ust. 2 pkt 8 ustawy o partiach politycznych, Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie finansowe partii politycznej w przypadku finansowania komitetu wyborczego tworzonego przez tę partię polityczną z naruszeniem przepisów o których mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit b, c i e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy. Przepis powyższy ma przy tym charakter kategoriyczny i nie pozwala Państwowej Komisji Wyborczej na inne rozstrzygnięcie. Państwowa Komisja Wyborcza, stosownie do art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Przepisy

prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne ich działania. Celem zasady legalizmu jest przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem. Podejmowanie przez organy działania bez podstawy prawnej i poza granicami prawa albo z naruszeniem tych granic są zawsze nielegalne i mogą rodzić odpowiedzialność m.in. karną osób te działania podejmujących, a także odpowiedzialność odszkodowawczą państwa [por. M. Florczak-Wątor, w: P. Tuleja (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2021, LEX/el, kom. do art. 7]. Państwowa Komisja Wyborcza jest więc związana treścią wskazanego wyżej art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 8 ustawy o partiach politycznych, który wyłącza swobodę decyzji co do postępowania i rozstrzygnięcia w tej sprawie. Warto zaznaczyć, że rozwiązanie to zabezpiecza partie polityczne przed ewentualnym stronnictwem, dowolnym działaniem Państwowej Komisji Wyborczej wobec nich, a Organ ten przed ewentualnymi oskarżeniami o takie działanie. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innych działań i decyzji niż wynikające *stricto* z przepisów ustawy o partiach politycznych stanowiłoby działanie niezgodne ze wskazaną wyżej zasadą legalizmu.

Należy przy tym jeszcze raz wyraźnie podkreślić, że art. 38a ust. 2 pkt 8 nie pozostawia żadnego marginesu na ocenę Państwowej Komisji Wyborczej. Naruszenie zakazu finansowania komitetu wyborczego tworzonego przez partię polityczną z naruszeniem przepisów, o których mowa w art. 144 § 1 pkt 3 lit. b, c i e Kodeksu wyborczego racjonalny ustawodawca uznał za na tyle fundamentalny i mający znaczenie dla finansowania partii, że odgrywający tak istotną rolę dla zapewnienia uczciwości, równości, sprawiedliwości i legalności rozumianego szeroko procesu wyborczego, że jego naruszenie wskazał jako to, które obligatoryjnie przesądza o odrzuceniu sprawozdania finansowego partii, bez względu na to, czy naruszenia te wynikały z nieświadomości, czy były zawinione, czy też nie. Przepis ten nie pozostawia żadnego pola do uznaniowości i miarkowania sankcji do wagi błędów popełnionych w sprawozdaniu finansowym komitetu (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 4/02).

Państwowa Komisja Wyborcza, odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, podkreśla niezmiennie, że partia polityczna, stanowiąca jeden z podstawowych elementów demokratycznego państwa prawnego, nie występuje w obrocie cywilnoprawnym na zasadach tożsamych z innymi podmiotami prawa. Wyjątkowość roli partii politycznych polega między innymi na tym, że są one nie tylko jedną z form obywatelskiego prawa do zrzeszania się, ale przede wszystkim formą organizacji politycznej, która wywiera wpływ na sprawowanie władzy. Zasadniczą funkcją partii jest funkcja publiczna, ściśle związana z władzą państwową. Partie, stanowiąc element systemu politycznego, są podstawową instytucją publicznego życia politycznego (M. Granat, Glosa do postanowienia składu 7 sędziów SN z dnia 1 października 2003, III SW 152/03, Przegląd Sejmowy Nr 5/2004). Ze względu na ich szczególny charakter nie mogą one być postrzegane jako zwykłe osoby prawne. Właśnie z tego względu przepisy prawa przyjęły wyraźnie restrykcyjną formułę regulacji w zakresie finansów i finansowania partii politycznych. W punkcie wyjścia jest reglamentacyjne ustalenie określonych uprawnień, form działalności czy finansowania partii, a nie jej liberalna swoboda jako uczestnika obrotu cywilnoprawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2004 r., III SW 38/04). Zagwarantowana konstytucyjnie pozycja ustrojowo prawna partii politycznych sprzeciwia się także przyjęciu, że korzystają one – na równi z podmiotami prywatnoprawnymi – z wolności działalności gospodarczej (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2004 r., K 25/03), co wyklucza tezę o choćby „zbliżeniu” sytuacji partii politycznej do uczestników obrotu gospodarczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza jednocześnie, że skonstruowany w ustawie o partiach politycznych system finansowania partii, zobowiązujący te podmioty do przestrzegania ustawowych reguł, ale także dający im możliwość sprawowania kontroli odnośnie do ich respektowania, w żadnym razie nie ma na celu ograniczania wolności podejmowania zgodnych z prawem działań przez partie polityczne, ale właśnie próbę zapewnienia legalności ich działalności, między innymi w sferze finansowej, a także równości, uczciwości i faktycznej wolności wyborów.

Partia zarejestrowała również komitet wyborczy w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w 2024 r. Z uchwały Nr 63/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 3 lutego 2025 r. wynika jednak, że Komitet ten nie zarejestrował kandydatów, nie prowadził kampanii wyborczej, nie miał przychodów,

wydatków ani zobowiązań finansowych. We wszystkich pozycjach jego sprawozdania, po stronie wpływów, jak i wydatków, wykazano „0”.

Partia w okresie sprawozdawczym spełniła obowiązek prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii oraz dokumentów do niego załączonych, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Suwerenna Polska przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak